

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ EKONOMICZNE UWARUNKOWANIA INNOWACYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

Innowacje odgrywają kluczową rolę w rozwoju przedsiębiorstw i dzięki nim firmy uzyskują przewagę konkurencyjną. W zależności od specyfiki działalności, przedsiębiorstwa wdrażają innowacje produktowe lub procesowe oraz mogące im towarzyszyć innowacje organizacyjne bądź marketingowe.

Przedsiębiorstwa funkcjonujące na polskim rynku muszą konkurować przede wszystkim z firmami krajowymi, jednak z uwagi na swobodny przepływ kapitału i towarów czy usług podlegają również ciągłej presji ze strony konkurencyjnych podmiotów z innych krajów. Sposobem na rozwój przedsiębiorstw jest ciągle doskonalenie swojej oferty. Możliwe jest to m.in. przez innowacje. Polska, z uwagi na stosunkowo krótką historię gospodarki rynkowej, ma trudne zadanie. Nadrobienie kilku dekad, w których nie działały zasady rynkowe, wymaga czasu i dojrzałości społeczeństwa wyposażonego w wiedzę. Istotną rolę odgrywa to, co dokonuje się w przedsiębiorstwach, ale wydaje się, że ważne w tym procesie są sprzyjające uwarunkowania zewnętrzne, w tym również polityka państwa. Ważnym aspektem badań nad innowacyjnością przedsiębiorstw jest wskazanie, jakie warunki muszą być spełnione, by przedsiębiorstwa stawały się innowacyjne, co sprzyja działalności innowacyjnej, jakie czynniki makroekonomiczne są kluczowe dla rozwoju przedsiębiorstw i czy istnieją wspólne dla wszystkich badanych krajów?

Celem pracy była kompleksowa identyfikacja czynników ekonomicznych, warunkujących innowacyjność przedsiębiorstw w Polsce, na tle innych krajów Unii Europejskiej. Na podstawie danych pierwotnych i wtórnych podjęto próbę oceny siły i kierunku wpływu zewnętrznych i wewnętrznych czynników, mających decydujące znaczenie, dla podejmowania innowacyjnych działań przez przedsiębiorstwa. Ponadto uwzględniono regionalne uwarunkowania innowacyjności przedsiębiorstw i wpływ lokalizacji ośrodków rozwoju gospodarczego na podejmowaną przez przedsiębiorstwa działalność innowacyjną. Przeprowadzone badania wskazują, że do kluczowych makroekonomicznych determinant innowacyjności przedsiębiorstw należą nakłady na B+R w relacji do PKB oraz otwartość gospodarki wyrażona odsetkiem użytkowników Internetu w społeczeństwie lub napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych w relacji do PKB. W zależności od wariantu modelu innowacyjność przedsiębiorstw była również determinowana zmiennymi odnoszącymi się do: zatrudnienia w sektorach wysokiej techniki, zużycia energii na osobę, stabilności politycznej czy rozwoju gospodarki wyrażonej wskaźnikiem - PKB per capita,

Wyniki analizy wewnętrznych determinant innowacyjności wśród mikroprzedsiębiorstw wskazują, że wśród czynników istotnie sprzyjających innowacyjności przedsiębiorstw jest klasyczna przewaga rynkowa, rozumiana jako lepsza pozycja na rynku pod względem oferty, jakości, ceny i dostępu do poddostawców oraz wypracowany w przedsiębiorstwie system motywowania i wynagradzania pracowników generujących pomysły i ulepszenia. Większe szanse na bycie innowacyjnym przedsiębiorstwem mają te podmioty, które korzystają z usług firm zewnętrznych (agencji marketingowych i doradczych). Wyniki wskazują również, że przedsiębiorstwa nieprowadzące własnych badań, w porównaniu do tych, które je prowadzą, mają niższe szanse na bycie innowacyjnymi. Nie bez znaczenia jest pozycja firmy w łańcuchu dostaw - przedsiębiorstwa będące poddostawcami, w porównaniu do przedsiębiorstw będących producentami gotowych wyrobów, mają niższe szanse na bycie innowacyjnymi. Wyniki firmy i kondycja finansowa jest również istotna - jeżeli sytuacja w przedsiębiorstwie w ostatnich 3 latach pogarszała się to szanse na bycie innowacyjnym przedsiębiorstwem spadały.

Wyniki przeprowadzonych badań na poziomie mezoekonomicznym wskazują na oddziaływanie ośrodków rozwoju gospodarczego oraz atrakcyjności inwestycyjnej regionu na działalność innowacyjną przedsiębiorstw w województwach.

Słowa klucze: innowacyjność, determinanty innowacyjności, przedsiębiorstwo, determinanty makroekonomiczne, determinanty mikroekonomiczne, modele panelowe, regresja logistyczna.